
Zasądzenie od Skarbu Państwa kosztów pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

Palestra 20/12(228), 125-126

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z ORZECZNICTWA SĄDU NAJWYŻSZEGO*

1.

Zasądzenie od Skarbu Państwa kosztów pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

Sąd odwoławczy w razie nieuwzględnienia nawet w części wniesionego wyłącznie przez oskarżyciela publicznego na niekorzyść oskarżonego środka odwoławczego od wyroku skazującego

zasądza od Skarbu Państwa na rzecz zespołu adwokackiego opłaty z tytułu udziału obrońcy z urzędu, wyznaczonego na podstawie art. 70 lub 71 k.p.k.

Uzasadnienie

Przepis art. 554 k.p.k. określa, jakie wydatki należą w szczególności do kosztów postępowania karnego. Wlicza się do nich między innymi opłaty na rzecz zespołu adwokackiego z tytułu udziału w sprawie jednego obrońcy.

Zakres obowiązków Skarbu Państwa ponoszenia kosztów postępowania, w tym również kosztów obrony z urzędu, wynika z art. 554 k.p.k. w powiązaniu z innymi przepisami odpowiednimi dla konkretnych sytuacji procesowych.

Do tych innych przepisów należy między innymi art. 549 § 1 pkt 2 k.p.k. Artykuł ten jest przepisem szczególnym, ustalającym, że w sprawach toczących się z oskarżenia publicznego wyłącznie Skarb Państwa ponosi w całości koszty postępowania karnego w wypadkach, gdy oskarżonego uniewinniono lub gdy umorzono postępowanie karne. Jednocześnie przepis ten wyłącza obowiązek ponoszenia przez Skarb Państwa opłat na rzecz zespołu adwokackiego z tytułu udziału w sprawie obrońcy z wyboru. Wprowadzając takie ograniczenie, przepis art. 549 § 1 pkt 2 k.p.k. nie reguluje kwestii, kto ponosi koszty obrony z urzędu w innych wypadkach poza przewidzianymi w tym przepisie. Rozstrzygnięcia zatem tego zagadnienia należy szukać w in-

nych szczególnych przepisach kodeksu postępowania karnego.

Takim szczególnym przepisem jest art. 551 § 1 k.p.k., który stanowi m.in., że w wypadku gdy środek odwoławczy wniesiony przez oskarżyciela publicznego na niekorzyść oskarżonego nie został uwzględniony nawet w części, koszty postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.

Unormowanie zawarte w art. 551 § 1 k.p.k. dotyczy wyłącznie wypadku, gdy nie został uwzględniony środek odwoławczy wniesiony jedynie na niekorzyść oskarżonego, tzn. gdy oskarżony swoim działaniem postępowania odwoławczego w ogóle lub w części zaskarżonej tylko na niekorzyść nie wywołał, w tym bowiem wypadku — jak to wyraźnie wskazuje ustawa — koszty postępowania odwoławczego ponosi ten, kto wniósł środek odwoławczy, a zatem jeżeli środek odwoławczy pochodzi od oskarżyciela publicznego — to Skarb Państwa (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1973 r. VI KZP 46/73, OSNKW 1974, nr 3, poz. 39).

Art. 551 § 1 k.p.k. nie zawiera ograniczenia co do zakresu odpowiedzialności za koszty postępowania, w szczególności zaś w zakresie opłat za obronę

* Przedruk z PiZ-u z dn. 17.X.1976 r., nr 42.

z urzędu. Wobec tego należy uznać, że w wypadku, który jest przedmiotem pytania, opłata na rzecz zespołu adwo-

kackiego obciąża Skarb Państwa (uchwała SN z dnia 20.VII.1976 r. VII KZP 8/76).

2.

Pokrywanie przez Skarb Państwa kosztów obrońcy z urzędu

W wypadku gdy wniesiony wyłącznie przez oskarżyciela publicznego na niekorzyść oskarżonego środek odwoławczy nie został uwzględniony nawet w części, zasądza się od Skarbu Pań-

stwa na rzecz oskarżyciela posiłkowego poniesione przez niego koszty z tytułu udziału w sprawie jednego pełnomocnika — z wyjątkiem sytuacji uregulowanej w art. 519 § 1 pkt 2 k.p.k.

Uzasadnienie

Przepis art. 554 k.p.k. określa, jakie wydatki należą do kosztów postępowania. Wlicza się do nich m.in. opłaty na rzecz zespołu adwokackiego z tytułu udziału w sprawie jednego pełnomocnika strony. Kwestie zaś związane z ponoszeniem kosztów postępowania w sprawach toczących się z oskarżenia publicznego regulują przepisy art. 547 § 1, 548, 549 § 1 pkt 2, 550 § 1 k.p.k.

Wynikające z powyższych przepisów zasady ponoszenia kosztów postępowania przez oskarżonego lub Skarb Państwa w zależności od orzeczenia uniewinniającego, skazującego albo umarzającego postępowanie odnoszą się nie tylko do postępowania przed sądem pierwszej instancji, ale dotyczą również postępowania przed sądem odwoławczym.

Wyjątek od tych ogólnych zasad regulujących zagadnienie ponoszenia kosztów postępowania stanowi unormowanie zawarte w art. 551 k.p.k. odnoszące się wyłącznie do postępowania odwoławczego. Unormowanie to, nakładające obowiązek ponoszenia kosztów postępowania przez Skarb Państwa, dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy nie został uwzględniony nawet w części środek odwoławczy wniesiony na niekorzyść oskarżonego tylko przez oskarżyciela publicznego (por. uchwałę z

dnia 19 grudnia 1973 r. VI KZP 46/73, OSNKW 1974, nr 3, poz. 34).

Z tego względu ustawa wskazuje wyraźnie, że w takim wypadku powinien ponieść koszty postępowania odwoławczego tylko ten, kto wniósł środek odwoławczy na niekorzyść oskarżonego, odpada bowiem *ratio legis* obciążenia kosztami postępowania odwoławczego oskarżonego, który postępowania tego nawet w części nie spowodował. Za takim poglądem przemawia również wynikające z art. 551 § 2 k.p.k. uregulowanie kwestii ponoszenia kosztów w razie cofnięcia środka odwoławczego. Ustalona tam zasada ponoszenia kosztów przez stronę, która środek odwoławczy cofnęła, nie dotyczy „kosztów spowodowanych przez oskarżyciela publicznego lub posiłkowego”.

Stanowisko powyższe nie pozostaje w sprzeczności z przepisem art. 549 § 1 pkt 2 k.p.k. Unormowanie bowiem zawarte w tym przepisie dotyczy innej sytuacji procesowej niż określona w art. 551 § 1 k.p.k. Zawarte w przepisie art. 549 § 1 pkt 2 k.p.k. ograniczenie obowiązku Skarbu Państwa w zakresie ponoszenia kosztów postępowania jest na tle unormowanego tam wypadku zupełnie zrozumiałe. Jeżeli bowiem oskarżony został uniewinniony lub umorzono postępowanie, to